Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1826131 Steller: J. Hoek

Onderwerp: Rekenkamercommissie rapport Cultuurbeleid

Bijlages

1	Cultuurbeleid gemeente Hoorn 2012-2020
2	Brief met bestuurlijke reactie college (opgenomen in het rapport)

De raad besluit

de onderstaande aanbevelingen uit het rapport 'Cultuurbeleid gemeente Hoorn 2012-2020.' over te nemen:

Belang van consistente en samenhangende uitvoering van het beleid
1. Zorg en bewaak dat de uitvoering van het cultuurbeleid overeenkomt met het vastgestelde cultuurbeleid.

2. Zorg voor enige continuïteit in de beleidsdoelen en de beoogde effecten gedurende een langere periode. Bedenk daarbij dat culturele instellingen veelal geen grote financiële reserves hebben, voor hun voortbestaan vaak afhankelijk zijn van subsidies en hun activiteiten soms niet of nauwelijks snel kunnen aanpassen aan veranderde beleidsdoelen en beoogde effecten van de gemeente. *(Bij subsidieactiviteiten die drie of meer achtereenvolgende jaren zijn gesubsidieerd, kan de subsidieverlening slechts met inachtneming van een redelijke termijn worden geweigerd. Zie Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:51).)*

Belang van meetbare doelstellingen en systematische monitoring van de doelrealisatie
3. Leg het cultuurbeleid voor de komende collegeperiode vast in een beleidsnota waarin zo concreet en meetbaar mogelijk de financiële middelen, de doelen en de beoogde effecten worden omschreven.

4. Breng een prioritering aan in zowel de doelen van het cultuurbeleid als de beoogde effecten daarvan. Weeg ook af met welke prioriteit ‘vernieuwing’ van het cultuuraanbod deel uitmaakt van de beleidsdoelen.

5. Zoek naar vernieuwende mogelijkheden waarmee – los van geld, deelnemers of bezoekersaantallen – kan worden gemonitord of de beoogde effecten van het cultuurbeleid worden bereikt. Organiseer daarvoor bijvoorbeeld periodiek informatief overleg tussen de wethouder en de besturen of raden van toezicht van de grotere culturele instellingen of betrek bijvoorbeeld externe experts uit de culturele sector bij de beoordeling.

Belang van goede controle en verantwoording
6. Zorg dat er bij de subsidieverlening een integrale afweging plaatsvindt over alle subsidies voor culturele activiteiten. Dat kan bijvoorbeeld door de uiterste aanvraagdatum voor cultuursubsidie te verschuiven richting medio boekjaar en geen tussentijdse subsidieaanvragen meer toe te laten. De subsidieaanvragen kunnen dan in samenhang worden beoordeeld aan de hand van de in het beleid genoemde doelen en effecten. Activiteiten met de laagste prioriteit vallen af als het budget niet toereikend is om alle aanvragen toe te kennen.

7. Vraag culturele instellingen die structureel (mede) worden gefinancierd door de gemeente, om zowel bij de aanvraag van subsidie als bij periodieke voortgangs- en verantwoordingsrapportages aan te geven in welke mate hun activiteiten bijdragen aan het realiseren van beleidsdoelen van de gemeente en stuur deze activiteiten zo nodig bij. Vraag om bondige rapportages in een vastgesteld format. Leg dit format vast in overleg met de culturele instellingen.

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1826131 Steller: J. Hoek

8. Vraag het college om eenmaal per jaar verantwoording aan de raad af te leggen over de uitvoering van het cultuurbeleid als geheel. Vraag om een bondige verantwoording, die aansluit bij de in het beleid gestelde doelen en beoogde effecten.

Samenvatting
De rekenkamercommissie constateert dat de uitwerking van de doelen van het Hoornse cultuurbeleid op organisatorisch niveau in de periode 2012-2020 geen prioriteit heeft gekregen. Er is in het beleidsproces geen stap ingebouwd waarin de vraag wordt gesteld: wat betekenen deze ambities voor de organisatie, wat is er nodig en beschikbaar, past de huidige manier van organiseren bij het beleid, wat moet er anders en wat kan er misschien toch niet? De rekenkamercommissie signaleert op basis van haar onderzoek dat de werkdruk van de medewerkers van de beleidsafdeling hoog is en dat er mogelijk sprake is van een structureel capaciteitsgebrek.
Het cultuurbeleid van Hoorn zoals dit in 2012 is ontworpen, vormde aanvankelijk op strategisch en operationeel niveau een samenhangend geheel. Strategie, langetermijnvisie en jaarlijkse beleidskeuzes sloten goed op elkaar aan. In de loop der tijd is deze samenhang minder zichtbaar geworden. Hoewel de jaarlijks geformuleerde specifieke doelen van het cultuurbeleid nooit strijdig zijn geweest met de strategische doelen, waren ze daar soms maar gedeeltelijk toe te herleiden. Het beleid is met het verstrijken van de jaren *in opzet* minder verbonden geraakt met de strategische visie. Daardoor is het belang van bepaalde beleidsambities afhankelijker geworden van keuzes op de werkvloer van de beleidsafdeling.
Het college wil doelstellingen en effecten ook aanscherpen. Wel benadrukt het college dat de effecten binnen kunst- en cultuurbeleid niet altijd meetbaar zijn. Daarnaast lopen subsidies vaak voor langere tijd, waardoor het tijd kost om nieuwe afspraken te maken. Er is volgens het college geen sprake van ad hoc beleid en ook vindt het college dat er voldoende ruimte en geld is voor vernieuwing. Het college kan zich niet vinden in de aanbeveling om bij de subsidies altijd een integrale afweging te maken over alle subsidies voor culturele activiteiten. Het vindt het juist belangrijk om flexibel in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Dit is volgens het college de essentie van kunst en cultuur. Het college kan zich vinden in alle aanbevelingen behalve aanbeveling onder #6.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
In de afgelopen acht jaar heeft de gemeente Hoorn uitvoering gegeven aan het cultuurbeleid dat in 2012 werd vastgelegd in de cultuurnota Hoorn, haven voor creativiteit (ARRD, 2012). Nu het einde van de beleidsperiode nadert, is het tijd voor een terugblik: wat ging er goed, wat ging er minder goed en hoe zou dat anders kunnen in de volgende periode?

Belang
Culturele evenementen en instellingen beogen in zijn algemeenheid het creëren van welzijn en welvaart voor inwoners van het stad. Het bevorderen van kunst en cultuur in een gemeente is daarop dan ook gericht, zowel op individueel als op collectief niveau. Bij een doelmatig en doeltreffend cultuurbeleid is er een goede koppeling tussen de uitvoering en het vastgestelde strategische beleid van een gemeente.

Centrale vraag
In welke mate kan de raad de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over Cultuurbeleid in Hoorn onderschrijven en overnemen?

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1826131 Steller: J. Hoek

2. Beoogd maatschappelijk resultaat
De rekenkamercommissie Hoorn heeft als doel om de gemeenteraad te voorzien van een onderbouwd advies over cultuurbeleid. Begin 2020 is daarom besloten een onderzoek te laten verrichten naar het cultuurbeleid van de gemeente Hoorn in de periode 2012-2020. Het onderzoek is door een externe partij uitgevoerd in de eerste helft van 2020. Met de conclusies en aanbevelingen wordt beoogd om verbeteringen in de uitvoering van het beleid door te kunnen voeren.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie
n.v.t.

4. Kaders
In de cultuurnota “Hoorn, haven voor creativiteit” uit 2012, staat beschreven op welke terreinen het cultuurbeleid van de gemeente voor de periode 2012-2020 zich zoal gaat richten.

5. Argumenten
In de cultuurnota werden voor het Hoornse cultuurbeleid drie uitgangspunten geformuleerd:
1. Het perspectief op cultuurbeleid zou geïntegreerd moeten zijn. Cultuurbeleid kan niet los worden gezien van het beleid voor toerisme, onderwijs, sport, citymarketing en erfgoed.
2. In het cultuurbeleid zouden vier ambities herkenbaar moeten zijn: ontwikkelen, ontsluiten, ontdekken en ontmoeten (de vier O’s). Deze ambities verwijzen naar de inwoners van Hoorn, die hun stad ontdekken, elkaar ontmoeten, zichzelf ontwikkelen en zichzelf laten zien.
3. Het cultuurbeleid van een centrumgemeente als Hoorn zou gericht moeten zijn op het creëren van een zo divers mogelijk cultuuraanbod en een optimale toegankelijkheid van cultuur voor een ieder in de gemeente en de omliggende gebieden.

In 2014 en 2018 hebben de respectievelijke colleges van B&W van Hoorn bij aanvang van de raadsperiodes coalitieakkoorden opgesteld. Daarin werd ook het langetermijnbeleid voor cultuur vastgelegd. Jaarlijks zijn in de periode 2012-2020 specifieke doelstellingen voor het Hoornse cultuurbeleid geformuleerd. Ook hier valt op dat er sprake is van een geleidelijk ‘losraken’ van de oorspronkelijke ambities. De jaarlijkse doelstellingen, ontwikkeld door de beleidsafdeling en opgenomen in de beleidsbegroting, zijn in de eerste paar jaar na het verschijnen de cultuurnota nog wel te herleiden tot de daarin vastgelegde strategische visie, maar vanaf 2018 niet meer. Vanaf dat jaar wordt in de jaarlijkse doelstellingen bijvoorbeeld het streven naar diversiteit in het cultuuraanbod in de stad niet meer vermeld. Dit betekent overigens niet dat er in de praktijk op de werkvloer van de beleidsafdeling sinds 2018 geen oog meer is voor de diversiteit van het cultuuraanbod en voor andere ambities uit de cultuurnota.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de gemeenteraad van Hoorn sinds het vaststellen van de cultuurnota zijn kaderstellende en controlerende rol vooral invult bij de behandeling van verantwoordingsstukken in de jaarlijkse planning- en controlcyclus. Vragen die vanuit de raad aan het college worden gesteld over culturele kwesties (gemiddeld drie tot vijf per jaar) richten zich vrijwel uitsluitend op incidenten of op informatie die men heeft opgepikt uit de wandelgangen en de media (zoals bestuursontwikkelingen bij kunstcentrum De Blauwe Schuit of de herhuisvesting van de bibliotheek). De vragen gaan over het algemeen over budgetten en niet over de inhoud van het beleid. De raad komt gemiddeld slechts eenmaal per jaar met een initiatief op het gebied van kunst en cultuur.

Het culturele veld in Hoorn bestaat uit een groot aantal partijen, die elk op hun eigen manier bijdragen aan een cultuuraanbod dat zowel inwoners als bezoekers trekt en ook het bedrijfsleven ten goede komt.

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1826131 Steller: J. Hoek

Het huidige college van B&W van Hoorn streeft naar regelmatig contact met de culturele sector. Sinds de oprichting van het platform ‘Cultuur Hoorn’ in 2016 is dit contact sterk verbeterd en is ook de onderlinge samenwerking tussen de culturele instellingen toegenomen.

Zoals de rekenkamercommissie reeds concludeerde in haar onderzoek uit 2018 naar het Hoorns subsidiebeleid, is in de gegeven omstandigheden een beoordeling van de doeltreffendheid van het cultuurbeleid van Hoorn niet goed mogelijk, doordat er geen meetbare en toetsbare doelstellingen aan ten grondslag liggen. In 2014 zijn voor het laatst structurele subsidies aan nieuwe organisaties c.q. evenementen toegekend. Het totale structurele subsidiebudget kent dus al vijf jaar een vaste verdeling. Enkele initiatiefnemers van langer lopende evenementen hebben nadien wel geprobeerd aanspraak te maken op een structurele vergoeding, nadat zij vier jaar waren gesubsidieerd vanuit het budget voor incidentele initiatieven. Zo zijn aanvragen ingediend voor onder meer de Popronde Hoorn en voor de openingsavond van het weekend Hoorn Kunst & Cultuur. Deze aanvragen zijn afgewezen, omdat de gemeenteraad geen extra structureel subsidiebudget beschikbaar wilde stellen.

Vernieuwing was in de cultuurnota van 2012 een expliciete doelstelling van het Hoornse cultuurbeleid. En het coalitieakkoord van 2018 vermeldt nog steeds: “Hoorn moet een evenementenstad zijn met (…) ruimte voor nieuwe initiatiefnemers.” Een afweging van de prioriteit die dit streven naar vernieuwing van het cultuuraanbod ten opzichte van de overige beleidsdoelen zou moeten hebben, is echter in het beleid niet vastgelegd. In de praktijk krijgen nieuwe initiatieven door het subsidiebeleid van de gemeente weinig kans. Het beleid voor zowel structurele als incidentele subsidies houdt de afgelopen jaren vernieuwing in het cultuuraanbod tegen.

6. Maatschappelijk draagvlak
N.V.T.

7. Financiële consequenties
De uitgaven voor de Hoornse cultuursector schommelen sinds 2012 jaarlijks rond de € 9 miljoen de inkomsten rond de € 2 miljoen. Als wordt gekeken naar de uitgaven voor cultuur per inwoner bevindt Hoorn zich in vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare omvang boven in de middenmoot.

8. Communicatie
Het gebruikelijke communicatie traject over het rapport is gevolgd.

9. Realisatie
N.V.T.

Hoorn, 25 januari 2021,

Namens het presidium,

de griffier, de voorzitter,

M. Horjus J. Nieuwenburg